

Finansal Piyasalarda İşlem Yapan Genç Yatırımcıların Girişimcilik Faaliyetine Bakışı

Overview of Young Investors Trading in Financial Markets on Entrepreneurships' Activity

Hasan KINACI¹, Salih ÜLEV²

Öz

Amaç: Günümüzde ekonomik büyüme ve kalkınmanın temel yapı taşı olan girişimcilik İslam açısından da önemlidir. Kur' an-ı Kerim' de insanoğluna yeryüzünü imar etme görevi yüklenerek insanoğlunun çalışması, geliştirmesi, üretmesi teşvik edilirken, Hz. Peygamber de girişimciliği teşvik etmiş ve ahlaklı, cesur, risk alabilen tüccarı övmüştür. Fakat girişimci olmak kolay değildir ve birçok faktör girişimcilik isteğini etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı girişimcilik ve finans dersleri alan ve finansal piyasalarda işlem yapan üniversite öğrencilerinin girişimci olma hakkında ne düşündüklerini ortaya çıkarmaktır.

Tasarım/Yöntem: Nitel araştırma yöntemiyle hazırlanmış çalışmada, Safranbolu Şefik Yılmaz Dizdar Meslek Yüksekokulu'nda girişimcilik ve finans dersleri alan ve finansal piyasalarda işlem yapan on üniversite öğrencisi ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak elde edilen veriler yorumlanmıştır.

Bulgular: Genel olarak katılımcılar, finansal piyasalarda elde edilen gelirin sürekliliğinin olmadığını, kısa süre içinde kaybetme riskinin yüksek olduğunu, finansal piyasalara güvenmediklerini ifade etmişlerdir. Finansal piyasalarda kullanılan farklı enstrümanlar sayesinde risk dağılımı yapılabildiğini ve bu piyasaların daha hızlı ve kolay bir şekilde sermaye artışına olanak verdiğini, bu sayede sermayelerini artırarak girişimci olmayı istediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar, finansal piyasalardaki yatırımların İslami açıdan uygun olmadıklarını ifade etseler de yaptıkları işlemlerde bu hassasiyetlere dikkat etmedikleri görülmektedir.

Sınırlılıklar: Görüşmenin sadece Safranbolu Şefik Yılmaz Dizdar Meslek Yüksekokulu'nda girişimcilik ve finans dersleri alan ve finansal piyasalarda işlem yapan on üniversite öğrencisi ile yapılması araştırmanın sınırlılıklarıdır.

Özgünlük/Değer: Girişimcilik isteği üzerinde birçok çalışma yapılsa da finansal piyasaların girişimcilik isteğini ne şekilde etkilediği ile ilgili çalışmalara rastlanılmamış olması bu çalışmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik İsteği, Finansal Piyasalar, Genç Girişimci

Abstract

Purpose: Entrepreneurship, which is the basic building block of economic growth and development today, is also important in terms of Islam. In the Qur'an, human beings are encouraged to work, develop and produce by assigning the task of reconstructing the earth to human beings, while Hz. The Prophet encouraged entrepreneurship and praised the moral, courageous, risk-taking merchant. But being an entrepreneur is not easy and many factors affect the desire for entrepreneurship. The aim of this study is to reveal what university students who take entrepreneurship and finance courses and trade in financial markets think about being an entrepreneur.

Design/Methodology: In the study, which was prepared with the qualitative research method, the data obtained by semi-structured interviews with ten university students who took entrepreneurship and finance courses at Safranbolu Şefik Yılmaz Dizdar Vocational School and traded in financial markets were interpreted.

Findings: In general, the participants stated that the income obtained in the financial markets is not sustainable, the risk of losing it in a short time is high, and they do not trust the financial markets. They stated that thanks to the different instruments used in the financial markets, risk distribution can be made and these markets allow for a faster and easier capital increase, thus they want to become an entrepreneur by increasing their capital. Although the participants stated that investments in financial markets are not Islamically appropriate, it is seen that they do not pay attention to these sensitivities in their transactions.

Limitations: The limitations of the research are that the interview was only conducted with ten university students who took entrepreneurship and finance courses at Safranbolu Şefik Yılmaz Dizdar Vocational School and traded in financial markets.

Originality/Value: Although there are many studies on the entrepreneurial desire, the fact that there are no studies on how the financial markets affect the entrepreneurial desire reveals the originality of this study.

Keywords: Entrepreneurship Desire, Financial Markets, Young Entrepreneur

¹ Öğr.Gör., Karabük Üniversitesi, Safranbolu ŞYD Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Programı, hasankinaci@karabuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8600-8094

² Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İslam İktisadi ve Finans Bölümü, salihulev@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0653-6821

1. GİRİŞ

Girişimcilik, İslam dininin temel kaynakları olan gerek Kur-an-ı Kerim’de gerek hadis-i şeriflerde yer almıştır (Ghazanfar, 2016). Varlıkların en şerefli olarak yaratılan insana yeryüzünü imar etme görevi verilerek insan onuruna yaraşır bir şekilde hayatın idame edilmesini ve bunun için de insanoglunun çalışmasının gerekliliği vurgulanmıştır. İslam dini insanoglunun sadece dünya hayatını veya sadece ahiret hayatını değil bir bütün halinde hem dünya hem de ahiret hayatını düzenlemiştir. Böylece hem dünya hem ahiret kazancı hedeflenmiştir. Dünya hayatında kazanç elde ederken birtakım kurallara uyulması tavsiye edilmiştir. “Allah faizi haram, alım-satımı (ticareti) ise helal kılmıştır” (Fezû’l Furkan, Bakara 1/275) ayeti kerimesi prensibince üretimden tüketime, kazancın elde edilmesinden bölüşülmesine, üretilen malın niteliğinden harcamaya kadar ticari faaliyetler bir bütün halinde düzenlenmiştir. Hz. Peygamber de hayatında ticari faaliyetle uğraşarak mü’minlere örnek olmuş ve güvenilir tacirin ahirette peygamberler, sıddıklar ve şehitlerle beraber olacağını buyurarak müjde vermiştir (Tirmizi, Büyü 4). İslam dininde hem ahiret hem de dünya hayatı için girişimcilik önem arz etmektedir.

Günümüzde ekonomik büyüme ve kalkınmanın temel yapı taşı girişimcilik faaliyetleri olarak görülmektedir. Değişen ve gelişen dünyada gelişmelere uyum sağlayacak, ortaya çıkan fırsatları değerlendirecek, yeni bir inovasyonla toplumun ihtiyaçlarına cevap verecek genç girişimcilerin önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Girişimcilik isteği üzerinde olumlu ve olumsuz etki ortaya çıkaran birçok faktör bulunmaktadır. Bunun için devletler özellikle genç girişimcileri çeşitli teşvik mekanizmaları ile destekleyerek gençlerin girişimcilik isteğini artırma gayreti içindedirler (KOSGEB, 2022). Girişimcilik isteği üzerinde kişisel, ailesel ve çevresel faktörler etkilidir. Aynı zamanda risk üstlenebilme potansiyeli, eğitim, finansal okuryazarlık gibi faktörler de girişimcilik isteği üzerinde etkili olmaktadır (Herdjiono vd., 2017; Rahi vd., 2021).

Literatüre bakıldığında girişimcilik isteği üzerine çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da finansal piyasaların girişimcilik isteği üzerine etkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Teknolojik gelişmeler ve özellikle pandemi süreciyle birlikte finansal piyasalarda işlem yapan yatırımcıların yaş ortalaması oldukça düşmüştür (TSPB, 2021). Finansal piyasalarda, kısa zamanda, daha az sermaye ile ve daha az riskle yüksek kâr elde etme potansiyelinin olması genç yatırımcıların girişimcilik isteğini etkilemektedir. Bu nitel çalışmanın amacı finansal piyasalarda işlem yapan üniversite öğrencilerinin girişimcilik hakkında ne düşündüklerini ortaya çıkarmaktır.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Girişimcilik isteğini olumlu ve olumsuz etkileyen unsurlar bulunmaktadır. Uygun vd. (2012), kişilerin cinsiyeti, eğitimi, yaşı, aile durumu gibi kişisel özellikleri ile üretkenlik, tecrübe, başarılı olma isteği, risk alma eğilimi, yeniklere açık olma, risk alma ve öz güven gibi girişimci kişilerde bulunan özellikleri bir bütün olarak ele almış ve bu özelliklerin girişimcilik isteğini olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Sarıtaş ve Duran (2017), kişisel özelliklerin yanında yaratıcı fikirlere sahip kişilerin başkalarının yanında çalışmaktan ziyade girişimci olarak kendi işinde çalışmayı tercih ettiğini, girişimcilik isteğinin yaratıcılıkla da ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Boz vd. (2016), Kamu ve özel sektör çalışanları ile yapmış oldukları çalışmada özel sektörde çalışanların kamu sektöründe çalışanlara göre daha dışa dönük, uyumlu, yeniliklere açık ve sorumluluk bilinci yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır.

Girişimcilik faaliyetinin yapısı gereği gelecekte ne olacağı kesin olarak bilinemez. İçinde bulunulan koşullar sürekli olarak değişkenlik gösterir. Gelecekte yaşanacaklar karşısında çaba sarf etme gayreti olarak tanımlanacak öz-yeterlilik, girişimcilik isteğini pozitif yönde etkilemektedir (Çankır, 2017). Koşulların değişken olması elde edilecek gelirin de değişken olmasını sağlar. Koşulların değişmesi, sabit bir gelirin olmaması, başarısız olma korkusunu arttırmaktadır. Akpınar ve Küçüköksel’in (2015), üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmanın sonuçları, gelir güvencesinin olmaması ve başarısız olma korkusunun girişimcilik isteğini azalttığını göstermektedir.

Girişimcilik faaliyetlerinin önemli özelliklerinden bir tanesi de risk almaktır. Her girişimin riski birbiriyle aynı değildir. Aynı şekilde kişilerin de risk alma potansiyelleri birbiriyle aynı değildir. Bazı bireyler yüksek risk alabilirken bazı bireyler yüksek risk almak istemezler. Yapılan çalışmalarda risk alma potansiyeli ile girişimcilik isteği yönünde olumlu yönde bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir

(Timuroğlu ve akır 2014). Dawson ve Henley (2015), girişim isteğinin risk alma potansiyeline göre erkek ve kadınlar arasında farklılaştığını ortaya koyarak, erkek girişimcilerin kadın girişimcilere göre daha fazla risk üstlendiğini ifade etmektedir. Fakat Macko ve Tyszka (2009), risk ve girişimcilik isteği üzerine yapılmış önceki çalışmaların kesin sonuçlar içermediğini, kendilerinin yapmış olduğu sonuçların da kesinlik içermediğini belirterek, risk tutumları açısından girişimcilerin diğer insanlardan farklı olmadığı sonucuna varmışlardır.

Üniversitelerin ilgili bölümlerinde geleceğin potansiyel genç girişimcilerine girişimcilik dersleri verilmektedir. Yapılan çalışmalarda üniversitelerde verilen girişimcilik eğitimi ile girişimcilik isteğinin yakından ilgili olduğu tespit edilmiştir (Fidan vd., 2021; İpçioğlu & Taşer, 2009; Sezer, 2013). Özer (2018), niversitede girişimcilik dersi alan öğrencilerin, girişimcilik dersi almayan öğrencilere göre kendi işini kurma eğiliminin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Mutlu (2014), KOSGEB tarafından verilen girişimcilik eğitimine katılan katılımcıların aldıkları eğitimin girişimcilik isteğine olumlu katkı sağladığını ifade etmiştir. Bozkurt ve Yaşar (2018), kadın girişimcilerinin girişim faaliyetlerine katılma nedenlerini ve karşılaştıkları sıkıntıları tespit etmek için yaptıkları çalışmada KOSGEB tarafından verilen eğitime katılan katılımcıların eğitim hizmetlerini, zaman yetersizliği ve yetersiz eğitimden dolayı faydalı bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

iekli'ye (2016) göre, girişimcilikle ilgili bilgi sahibi olmak girişimcilik isteğini olumlu etkilese de iş stresi girişimcilik isteğini olumsuz yönde etkilemektedir. Timuroğlu ve Yılmaz (2019), iş stresinin girişimcilik üzerindeki olumsuz etkisinin olduğunu desteklemiştir.

Gençlerin meslek seçimlerinde ailenin rolü büyük oranda etkili olmaktadır. Aileler ve yakın vredeki büyükler bazen gençlerin yapacağı kariyer planlaması üzerinde baskıcı bir rol oynamaktadırlar. Demir vd. (2020) yapmış oldukları çalışmada gençlerin kamu sektöründe istihdam edilme konusundaki aile baskısının gençlerin girişimcilik isteği üzerinde olumsuz bir etki ortaya çıkardığını tespit etmişlerdir. Georgescu ve Herman (2020), lise ve niversite öğrencileriyle yapmış oldukları çalışmada ailesinde girişimci bulunan gençlerin, ailesinde girişimci olmayan gençlere göre daha fazla girişimcilik isteğine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Girişim faaliyetinin devam ettirilmesi konusunda gelecekte ortaya çıkacak fırsatları görebilme, finansal enstrümanları kullanabilme, pazar ve rakip analizi yapabilme ve finansal planlama yapılabilmesi için finansal okuryazarlık da girişimcilik isteği üzerinde etkili olan bir başka faktördür. Dilek vd.'ne (2019) göre finansal okuryazarlığın girişimcilik niyeti üzerinde pozitif bir etkisi varken, Kıran vd. (2018), yapmış oldukları çalışmada anlamlı bir ilişkinin tespit edilemediğini ifade etmişlerdir.

Girişimcilik isteği ile ilgili yapılan literatür çalışmasında girişimcilik isteğini olumlu ve olumsuz yönde etkileyen kişisel faktörler, ailesel faktörler, vresel faktörlerin incelendiği görülmektedir. Fakat günümüzde teknolojik gelişmelerle entegre olarak finansal piyasaların gelişmesi bu piyasalara özellikle gençlerin ilgisini arttırmıştır (MKK, 2022). Finansal piyasalara kolay bir şekilde uyum sağlayıp yatırım yapan genç yatırımcıların girişimci olma yönünde ne düşündükleri, finansal piyasaların girişimcilik isteği üzerine nasıl bir etkisinin olduğu konusu üzerinde çalışmalara rastlanmamıştır. Bu alışma literatürdeki bu eksikliği tamamlayıcı nitelikte olup, literatüre önemli bir katkı sağlayacaktır.

3. YÖNTEM

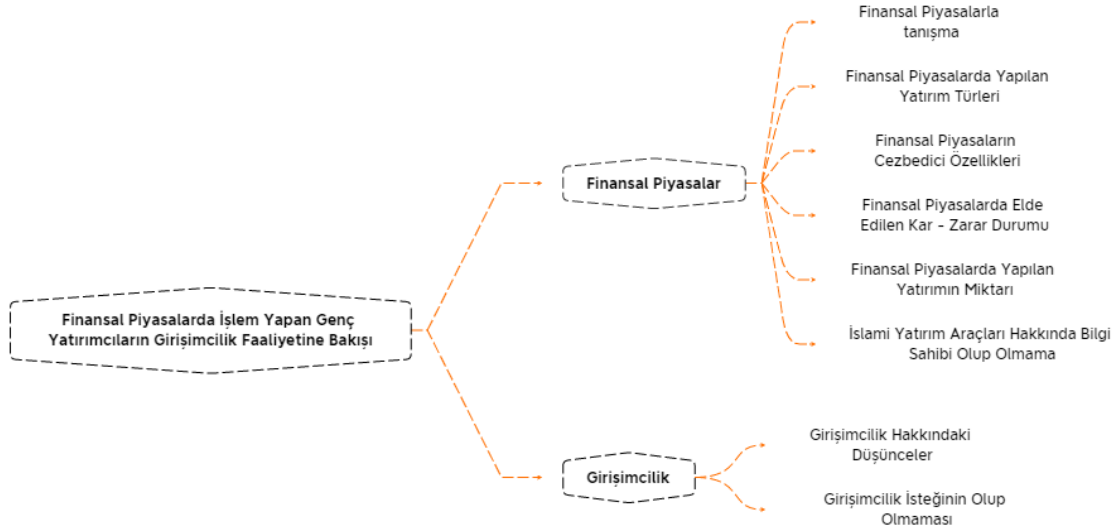
Bu alışma nitel araştırma yöntemiyle hazırlanmıştır. Nitel araştırma yönteminin seçilme nedeni girişimcilik ve finans dersleri alan ve finansal piyasalarda alım satım yapan niversite ğrencilerinin girişimci olma hakkında ne düşündüklerinin derinlemesine ortaya çıkarılmasıdır. Bu kapsamda amaçlı örnekleme yöntemiyle Safranbolu şefik Yılmaz Dizdar MYO'da İşletme bölümü ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümlerinde öğrenim görüp girişimcilik ve finans temelli dersleri alan ve finansal piyasalarda alım satım yapan on ğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak veriler toplanmıştır.

Nitel çalışmalarda genelleme yapmaktan ziyade ana olguyu derinlemesine bir şekilde analiz edilmeye çalışılması, örnekleme büyüklüğünü ve araştırma yapılacak mekanın sayısının kısıtlı olmasını gerektirmektedir (Creswell, 2020). Bundan dolayı örnekleme büyüklüğü on kişi olarak tercih edilmiştir. Elde edilen veriler nitel veri analizi programıyla analiz edilmiştir.

4. BULGULAR

Görüşme sonrasında yapmış olduğumuz analizler sonucunda 2 tane tema oluşturulmuştur. Birinci tema finansal piyasalarla ilgili bulgulardan oluşurken, ikinci tema girişimcilikle ilgili bulgulardan oluşmaktadır. Finansal piyasalarla ilgili tema 6 alt kategoriye ayrılırken, girişimcilikle ilgili tema kapsamında 2 alt kategori oluşturulmuştur.

Şekil 1: Ana Temalar ve Alt Kategorileri

Kaynak: Yazar Tarafından Oluşturulmuştur

4.1. Finansal Piyasalarla İlgili Bulgular

Finansal Piyasalarla İlgili 6 tane alt kategori oluşturulmuştur. 4. ve 5. başlıklar birleştirilerek tek başlık halinde incelenmiştir.

4.1.1. Katılımcıların Finansal Piyasaları Tanıma Süreçleri

Katılımcıların finansal piyasalara ilgilerinin artması genellikle arkadaş tavsiyesi ile başlamıştır. Katılımcıların yaş aralığı 20-23 olduğu dikkate alındığında lise dönemlerinde, küçük miktarda tasarruflarını nasıl değerlendirebiliriz düşüncesi üzerine okul ve akraba çevresindeki arkadaşları ile konuşurken finansal piyasalarda işlem yapılabildiğini öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Bunun üzerine sosyal medya üzerinden özellikle de YouTube üzerinden videolar izleyerek gerek borsa gerek kripto para piyasalarında nasıl alım satım yapılacağını öğrendiklerini ifade etmişlerdir. İlk olarak ulusal piyasalarda işlem yaptıklarını biraz tecrübe kazandıktan sonra uluslararası piyasalarda da işlem yapmaya başladıklarını söylemişlerdir.

“Yaklaşık 2 sene önce ilkokul arkadaşım ile konuşurken kripto para borsasından işlem yaptığını söyledi. İlk ondan duydum. Sonra bana biraz nasıl olduğunu anlattı. Hangi aracı kurumdan aldı, hangi programı kullanıyor bana anlattı. Sonra YouTube’den videolara bakmaya başladım” (Katılımcı 1).

“Elimde biraz param vardı. Bu parayla nasıl hisse senedi alabilirim diye internette biraz araştırma yaptım. YouTube’den videolar izledim. 3-4 ay boyunca hangi hisseyi alayım, nerelere yatırım yaparım diye çalışmalar yaptım” (Katılımcı 2).

“Babamın bir arkadaşı babama hisse senedi aldığını ve kâr elde ettiğini söylemiş. Babam da bana söylemişti böyle bir şey varmış diye. Sonra internette araştırmaya başladım nasıl yapılıyor diye. Bununla ilgili videolar izledim. Sonrasında nasıl yapıldığını öğrenince ben de hisse senedi alarak finansal piyasalarda işlem yapmaya başladım” (Katılımcı 9).

“Öncelikli olarak Türk borsasından aldım, paribudan. Sonra bu borsaya vergi getirileceğini öğrendim. Bundan sonra uluslararası borsaya geçmeye karar verdim binance’a. Ulusal piyasalarda elde ettiğim kârın bir kısmını ihtiyaçlarım için kullandım. Kalan kısmı ile uluslararası piyasalardan kripto para aldım” (Katılımcı 1).

Katılımcılar finansal piyasalarla ilgili araştırma yaptıkça finansal piyasalara ilgilerinin arttığını ifade etmişlerdir. Yine finans haberlerinde kısa sürede büyük miktarlarda para kazanan kişilerin haberlerini duymaları da finansal piyasalara ilgilerinin artmasını sağlayan bir başka unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Shiba coin (Shiba Inu) diye son zamanlarda popüler bir para var. Bir haber görmüştüm bir kişi daha önceden almış. Almak için ailesinden, çevresinden para toplamış. 13 - 14 ay sonra yanlış hatırlamıyorsam parası yüzde 5 milyondan fazla artmış. Bu haber benim ilgimi çekmişti” (Katılımcı 1).

“İnternette bazı videolar izlerken az bir parayla başlayıp işi öğrendikçe parasını arttıranların olduğunu gördüm. Tabi bunu görünce ben de paramı arttırabilirim diye düşünmüştüm” (Katılımcı 7).

“Ben henüz finansal piyasalarda işlem yapmaya başlamadan önce internette baya bi araştırma yaptım. Hiç unutmuyorum şu haber beni çok etkilemişti. Bir hisse senedini sabah alıyorsun akşama fiyatı artmış kâr elde ediyorsun. Bu şekilde kâr elde edenleri duyunca ben de hisse senedine yatırım yaparak bu işe başladım” (Katılımcı 9).

4.1.2. Finansal Piyasalarda Yapılan Yatırım Türleri

Katılımcılar genel olarak tek bir yatırım aracına yatırım yapmaktadırlar. Bu yatırım araçları genellikle kripto para ve hisse senedi iken, bazı katılımcılar da birden fazla yatırım aracına yatırım yaparak risk dağılımı yaptığını ifade etmişlerdir. Bu katılımcının yatırımları metaverse üzerinden arsa alımı, emtia piyasalarına yatırım ve forex piyasalarına yatırım şeklindedir. Fakat tek bir yatırım aracına yatırım yapan katılımcılar diğer yatırım araçlarına da yatırım yapmayı merak ettiklerini söylemişlerdir. Yapmış oldukları yatırımlardan bekledikleri kârın üzerinde bir kazanç elde edip tasarruflarını arttırmaları durumunda farklı yatırım araçlarına da yatırım yapmayı düşünmektedirler.

“Kripto paralar, hisse senedi, dolar, altın, yatırım fonları gibi şeyler alıp satıyorum. Metaverse’den arsa almak da buna dahil. Şöyle söyleyeyim tek bir alanda yatırım yaptığında fiyat bir düşerse seni çok etkiliyor. Farklı şeyler aldığında bir alanda fiyat düşse bile diğer taraftan kâr elde edebiliyorsun. Ya da zararımı minimum seviyeye çekebiliyorsun” (Katılımcı 2).

“Hisse Senedi, altın ve dolar alıyorum. Tabiri caizse elimdeki bütün paramı tek bir sepete koymuyorum. Bu yatırım araçlarının birinin fiyatında aşağı yönlü bir hareketlenme olursa diğer yatırım araçları sayesinde en azından zararımı minimum seviyede tutabiliyorum” (Katılımcı 8).

“Finansal enstrümanlardan bazıları birbirinin tersi yönünde fiyatlanıyor. Mesela dolar ve altın fiyatları genellikle zıt yönde değişiyor. Bundan dolayı farklı yatırım araçları alıyorum. Böylece zarar etme ihtimali daha da düşük oluyor. Yani aldığımız derslerde de öğrendiğimiz gibi risk dağılımı yaparak tedbir almış oluyorum” (Katılımcı 9).

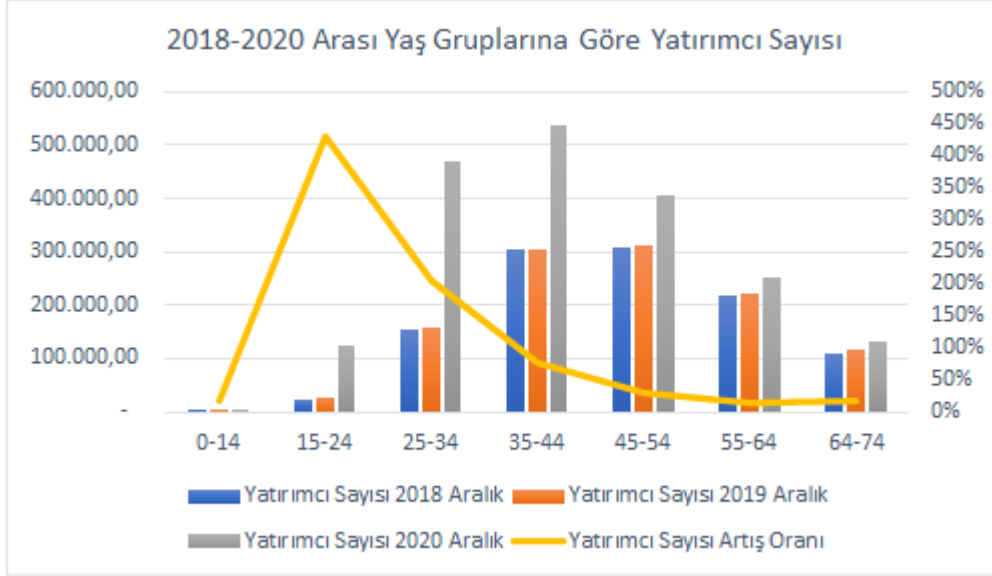
“Kripto para piyasası ya da diğer finansal piyasalar hisse senedi alım satımına göre daha da farklıymış. Bu şekilde duydum bunun için başka bir işlem yapmıyorum sadece hisse senedi alıp satıyorum. Ama elimde yeteri kadar para olmuş olsa kripto para gibi yatırım araçlarını da denerim” (Katılımcı 4).

4.1.3. Finansal Piyasaların Cezbedici Özellikleri

Finansal piyasalara ilginin artması; reel piyasalarda risk ve belirsizliğin arttığı, küresel rekabetin hızlanmasıyla birlikte kâr marjının azaldığı ve teknolojideki gelişmelerin hız kazandığı 1980’li yıllara

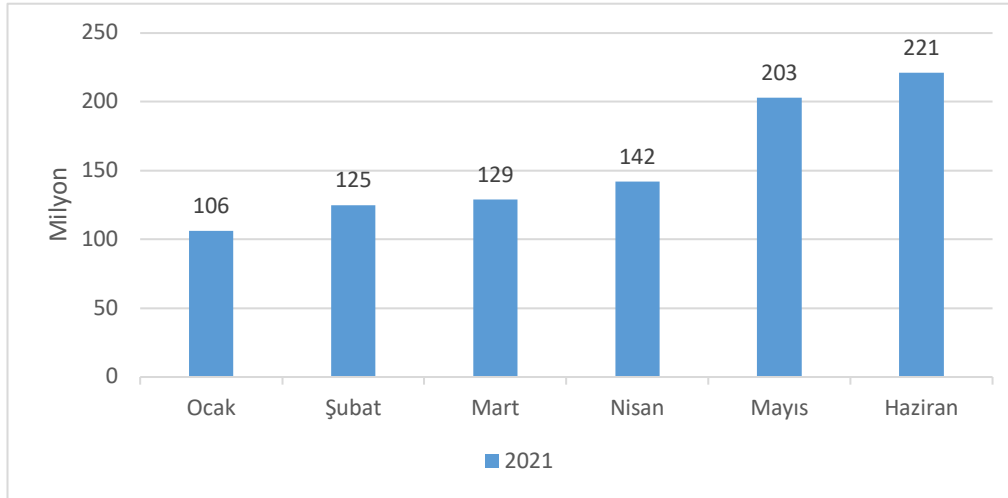
dayanmaktadır (Coşkun vd., 2015). Fakat Covid-19 pandemi dönemiyle birlikte özellikle genç yatırımcıların finansal piyasalara ilgisi daha fazla artmıştır. Türkiye’ de finansal tasarruflardaki artış 2021 yılı sonunda bir önceki yıla göre %45 artışla 8,4 trilyon TL’ye çıkmıştır (TSPB, 2022). Finansal piyasalarda artan ilgi en çok borsa ve kripto para piyasalarında olmuştur.

Grafik 1: 2018-2020 Yaş Gruplarına Göre Yatırımcı Sayısı

Kaynak: Berk, 2021

Grafik 2: Kripto Para Yatırımcı Sayısı

Kaynak: Crypto.com, 2021

Finansal piyasalara artan bu ilginin önemli sebeplerinden birisi de bu piyasaların özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Katılımcıların finansal piyasalarda yatırım yapmalarını arttıran özelliklerden bahsederken en çok vurgulanan özellikler aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Şekil 2: Finansal Piyasaların zellikleri

Kaynak: Yazar Tarafından Oluşturulmuştur

Katılımcılar özellikle yatırım araçlarının fazla olması ve fiyat, kâr,risk, vade gibi faktörlerin birbirinden farklı olması ve kaldıraçlı işlemler sayesinde çok daha fazla kazanç elde etme potansiyelinin olmasından dolayı bu piyasaları özgürlük olarak görmektedirler. Özgür olmanın yanında finansal piyasalardan elde edilen kazançların kısa süre içinde elde edilebilmesi, reel piyasalara göre daha az çaba gerektirmesi ve küçük miktarlı işlemlerin yapılabilmesi katılımcıların bu piyasalara olan ilgilerini arttırmaktadır.

“Finansal piyasalarda küçük tasarrufların yatırıma dönüşmesi daha kolay ve kısa zamanda kâr elde edebiliyorsun” (Katılımcı 8).

“Benim ilgimi çeken özelliklerden biri büyük paraların dönmesi. Kuzenlerim de yatırım yapıyorlar çok büyük paralar kazandıklarını gördüm. Bunlar tabi insanın bu piyasalara girmesini cezbediyor. Bu paralarla bir işyeri açarak yani belki kazanılır ama daha uzun sürede kazanılır. Burada çok kısa sürede büyük kârlar elde ediliyor. Erken gelen para her zaman daha iyidir bundan dolayı ben bu piyasaları seviyorum” (Katılımcı 5).

“Elime büyük miktarda para geçmese bile finansal piyasalarda işlem yapabiliyorum. Para miktarı küçük olduğu için zarar etsem bile çok büyük zararlar olmuyor ve bu zararımı kısa zaman içinde telafi edebiliyorum” (Katılımcı 6).

“Eğer bir yatırım yapacaksan önünde birden çok finansal yatırım aracı var. Tek bir şeye bağlı değilsin. Hangisi senin için cazip gelirse o yatırım aracını alırsın” (Katılımcı 9).

Teknolojik gelişmelere uyum sağlayan genç nesil olarak katılımcılar, finansal teknolojilerin gelişmesiyle birlikte gelecekte finansal piyasaların daha da büyüyeceğini ve yapılan işlemlerin çok daha hızlı ve daha ucuz olarak yapılacağını, bu durumun da yine finansal piyasalara ilginin artmasına neden olduğunu ifade etmişlerdir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgiye ulaşımın ucuz ve hızlı olması finansal piyasalarda uzmanlaşmak için gerekli olan bilgilere ulaşımı kolaylaştırdığını bu yüzden kısa sürede finansal piyasalarla ilgili bilgi ve tecrübe birikimi sağlanabileceğini fakat girişimcilikte bilgi ve tecrübenin çok daha uzun süre aldığını vurgulamışlardır.

“Kripto para piyasaları henüz yeni piyasalar ve günümüzde web 3.0’dan bahsediyoruz, blockchain teknolojisinden bahsediyoruz. Devletler de bu işin içine

girecekler. Bunları ben öngörüyorum. Bu gelişmeler kripto paralara ilgiyi daha da artıracak” (Katılımcı 3).

“Bir markette ya da herhangi bir kurumda çalıştığınızda o alanda uzmanlaşmanız belirli bir zaman dilimini alabilir. Ama finansal piyasalarda önünde bir engel yok. Piyasalardaki genel doneleri bildiğiniz zaman kendinizi çok hızlı bir şekilde geliştirebiliyorsunuz ama diğer reel sektörde bu çok kolay olmuyor, işin inceliklerini kolaylıkla öğrenemiyorsunuz. Bir firmada çalıştığınızda o firmanın tüm işleyişini bilme şansınız yok. Ama kripto para piyasalarında veya finansal piyasalarda diyelim, ilgilendiğiniz alana dair her şeye her bilgiye ulaşabilirsiniz. Kendinizi geliştirdiğinizde o alanda uzmanlaşabilirsiniz” (Katılımcı 2).

“Finansal piyasalarda bir işlem yaptığınızda istediğiniz zaman istediğiniz yerde çok rahatlıkla piyasaları takip edip işlem yapabiliyorsunuz. Sadece internet ve telefon yeterli oluyor” (Katılımcı 7).

Katılımcılar finansal piyasalarda yaptıkları işlemlerden dolayı bazı tecrübeler kazandıklarını ifade etmişlerdir. Özellikle risk alma, öngörülebilir bulunabilme, nakit yönetimi gibi konularda tecrübe sahibi olduklarını ve iş yeri açtıklarında bu tecrübelerin kendilerini olumlu yönde etkileyeceğini ifade etmişlerdir.

“Finansal piyasalarda işlem yapmaya başlarken bir amacımız da elimizdeki parayı ne kadar arttırabiliriz bunu görmektir. Finansal piyasalarda işlem yaptıkça girişimcilik mantığını da sağlamış oluyorsunuz. Yani elinizdeki parayı nasıl yönetebilirsiniz nasıl çoğaltabilirsiniz bunun bilgisini de öğreniyorsunuz, risk almayı öğreniyorsunuz. Beklemeyi öğreniyorsunuz” (Katılımcı 4).

“Bir girişimci başarılı olmak istiyorsa piyasaları çok iyi takip etmeli. Mesela piyasaların hareketleneceği düşünülüyorsa stoklara yatırım yapılmalı ki talep artışı karşılayabilsin. Ya da mesela bir karar vereceğinde birden fazla seçenek olabilir önünde. İşte finansal piyasalarda işlem yapmak insana bazı tecrübeler kazandırıyor. Hangi enstrümanı alacağına karar veriyorsun, sürekli piyasaları takip ediyorsun, siyasi açıklamaların piyasaya etkilerini gözlemliyorsun. Bütün bu tecrübeler girişimci olabilirsem işime katkı sağlayabilir” (Katılımcı 8).

Finansal piyasaların bir diğer özelliği sürekli pişmanlık ortaya çıkarması olarak ifade edilmiştir. Şöyle ki yatırım yapılan yatırım aracının fiyatı yükselirken belli bir seviyeye geldiğinde elden çıkarılmaktadır. Bundan sonra fiyat artışı devam ederse yatırım aracının elden çıkarılıp daha fazla kârdan mahrum olunmasının pişmanlığı yaşanmaktadır. Fiyatlar düşerken fiyatın yükseleceği beklentisinden dolayı yatırım aracının satılmaması ve fiyatların düşmeye devam etmesiyle zararın büyümesi pişmanlığı yaşanmaktadır. Yani fiyatlar yükselirken daha fazla bekmemenin, fiyatlar düşerken hızlı işlem yapmamanın pişmanlığı yaşanmaktadır.

“Finansal piyasalarda fiyatlar yükselirken parayı çekiyorsun yükselmeye devam ederse pişman oluyorsun niye çektim diye tersi de geçerli fiyatlar düşüyor iken yükselir yükselir düşüncesiyle satmıyorsun daha da düşünce pişman oluyorsun” (Katılımcı 1).

4.1.4. Finansal Piyasalardan Yapılan Yatırımların Miktarı ve Elde Edilen Kâr-Zarar Durumu

Katılımcıların büyük riskler almadıkları ve daha ihtiyatlı davranarak garanti olarak gördükleri yatırımları yaptıkları görülmüştür. Fakat risk dağılımı yapan katılımcı 2, kaldıraçlı işlemlerden dolayı zarar ettiğini ama daha sonraki yatırımlarda elde ettiği kârla zararını telafi ettiğini belirtmiştir. Yapılan yatırım miktarının küçük olmasının katılımcıların öğrenci olmalarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

“Öğrencinin kapasitesi neyse o kadar yani, birikimlerimin hepsini topluyorum ve bu piyasalarda yatırım yapıyorum” (Katılımcı 3).

“Tabi şu anda ğrenci olduğum için bir yerde çalışamıyorum ama tatil dönemlerinde çalışıp kazandıklarımla ve ailemin verdiği harlıklarla yapabildiğim tasarrufları değerlendirmeye çalışıyorum. Bundan dolayı da miktar olarak büyük meblağlar olmuyor” (Katılımcı 6).

Tasarruf miktarını arttırabilmeleri durumunda finansal piyasalarda yapılacak yatırım miktarlarını arttırabileceklerini ifade etmişlerdir.

“Bazen ihtiyaçlarımı karşılamak için ana param haricindeki bütün kârımı tüketim için kullanıyorum. Ama ihtiyacımı karşıladıktan sonra elimde para kalıyorsa anaparamın üzerine ekleyerek daha yüksek miktarlarda işlem yapıyorum” (Katılımcı 5).

“Büyük miktarlarda bir para elime geçmiş olsa çoğunu Kripto para piyasalarında değerlendiririm” (Katılımcı 6).

“Elime biraz daha fazla para geçse tek bir yatırım aracına değil diğer yatırım araçlarına da yatırım yaparım” (Katılımcı 7).

Katılımcılar kısa vadede elde edecekleri kârın byklğinden ziyade teknolojinin web 3.0’a evrilmeye başlaması, finansal teknolojilerin (fintech) artmaya başlaması gibi fırsatları kaçırmamak için bu piyasalarda yer almanın daha önemli olduğunu vurgulamışlardır.

“Yaptığımız işlemlerin miktarı çok yüksek olmuyor. Bunun için kısa vadede kârım çok yüksek değil belki ama şöyle bir şey var günümüzde web 3.0’ dan bahsediyoruz. İllaki bu piyasalarda bir büyüme bir gelişme olacak. Bunun için yer almak daha önemli” (Katılımcı 3).

4.1.5. İşlami Yatırım Araçları Hakkında Bilgi Sahibi Olup Olmama

Katılımcıların hepsi İşlami finans araçları ile ilgili tam olmasa da bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. Fakat yatırım yaparken İşlami hassasiyetlere dikkat etmediklerini genel olarak finansal piyasalarda da bir risk üstlenildiğini bir kâr-zarar durumunun olduğunu bunun için yapmış oldukları işlemlerin İşlami kurallara çok da aykırı olmadığını düşünmektedirler. Yine bu noktada kaldıraçlı işlemlerin İşlami açıdan uygun olmadığını çünkü ana paranın üzerinde (elinde olmayan parayla) işlem yapıldığını ifade etmişlerdir.

“Kaldıraçlı işlemlerin işlami açıdan uygun olmadığını biliyorum ama borsanın da temel alanda net bir şekilde İşlam’ın reddettiği tarzda olmadığını duydum. Bir hocam vardı, ondan duymuştum. Ama yine de tam bilgi sahibi olduğumu söyleyemem” (Katılımcı 2).

“Kripto paraların helal veya haram olmasını değerlendirsek, helal diyen de var haram diyen de var. Ama ben bu konulara fazla girmiyorum. Ben yatırım yapıyorum açıkçası” (Katılımcı 3).

“Hisse senedi ortaklık olduğu için çok para yatırıp çok para almıyorsun. Yani burada da alım-satım yapıyorsun. Burada da bir risk var. Bazen fiyatları düşüyor zarar ediyorsun, bazen yükseliyor kâr elde ediyorsun. Yani sonuçta bir alım satım, kâr-zarar, bir risk var. İşlam’da ticaret var. Orada da alım satım yapıyor. Bundan dolayı İşlami açıdan uygun olduğunu düşünüyorum” (Katılımcı 4).

“Tabi herkes yapmış olduğu işlemin helal olmasını ister. Ama böyle bir dönemde mümkün olmuyor işte. Ama sonuçta yani oradan bir kâr elde ediyorsam benim helal paramdır” (Katılımcı 5).

“İşlami yatırım araçlarının olduğunu duydum fakat bu enstrümanlarla işlem yapmadım” (Katılımcı9).

“Yatırım araçlarının helal-haram olması noktasında tam olarak bir bilgim yok. Ama faizin haram olduğunu biliyorum. Bundan dolayı bazı yatırım araçları işlami açıdan sıkıntılı olabilir ama hepsi de sıkıntılı değildir diye düşünüyorum” (Katılımcı 10).

4.2. Girişimcilikle İlgili Bulgular

Girişimcilikle ilgili bulgular iki alt kategoriye ayrılmıştır. Bu bölümde katılımcıların girişimcilik hakkında ne düşündükleri ve girişimci olmak isteyip istemedikleri ve bunun sebepleri incelenmiştir.

4.2.1. Katılımcıların Girişimcilikle İlgili Düşünceleri

Katılımcılar girişimciliğin hem bireysel hem de toplumsal açıdan önemli olduğunu vurgulamışlardır. Fakat girişimci olabilmek için sermaye ihtiyacının fazla olması girişimcilik önündeki en büyük engel olarak görülürken, toplumun ihtiyacı olan eksiklikleri tespit ederek yeni fikirler üretme, bu sayede hem topluma hizmet etmiş olma hem de bireysel anlamda başarı elde etme gibi durumların olması girişimciliğe bakış açılarını olumlu yönde etkilemektedir

Şekil 3: Katılımcıların Girişimcilikle İlgili En Çok Vurguladıkları İfadeler

Kaynak: Yazar Tarafından Oluşturulmuştur

Katılımcılar, bir girişimci olarak yapılan yatırımların finansal piyasalarda yapılan yatırımlardan farklı olduğunu ifade etmişlerdir. Genellikle girişimci olmak için büyük sermaye ihtiyacı, girişimcilik önündeki en büyük engel olarak görülmektedir. Elde edilen küçük miktarlı tasarruflar bu yüzden finansal piyasalarda değerlendirilerek sermaye oluşturulmak istenmektedir. Yine girişimciliğin özellikle ilk dönemlerinde giderlerin daha çok olduğu bunun için elde edilecek kârın çok düşük olacağını ifade etmişlerdir. Girişimciliğin zorluklarından bir diğeri de finansal piyasalara göre daha fazla uğraş gerektirmesi olarak ifade edilmiştir.

“Elinde sermaye olmadan direkt işyeri kurulmuyor ne yazık ki. Elinde sermaye olması gerekiyor. Finansal piyasalarda küçük miktarlarda işlem yaparak daha kolay para kazanabiliyorsun ama girişimcilikte böyle değil” (Katılımcı 2).

“İş yine sermaye eksikliğine geliyor. Sermaye olmayınca elindeki küçük küçük birikimleri bu piyasalarda değerlendirmeye, arttırmaya çalışıyor insan” (Katılımcı 3).

“Aslında girişimcilik herkesin yapabileceği bir iş değil. Bir işi yönetmek, hammadde bulmak, kira ödemek, eleman çalıştırmak, ürettiğimiz malları depolamak, müşteri bulmak bunları yapmak çok zor herkes bu riskin altına girmez. Tabii hepsinden de önemlisi sermaye olması gerekir. Sermayesi olmayan bu işi yapamaz” (Katılımcı 4).

Katılımcılar girişimciliğın birey için bir başarı elde etme, kendini kanıtlama, fikirlerini yansıtmaya imkân verdiğini söylemektedirler. Ayrıca girişimci olmak ile kişinin kendini geliştirebileceğini, tecrübe sahibi olabileceğini ifade etmişlerdir.

“Finansal piyasalarda çok para kazanabilirim fakat reel sektörde elde edeceğim kazanımları finansal piyasalarda kazanamam” (Katılımcı 6).

“Girişimci olan bir kişi insanlarla sürekli olarak ilişki içinde olur bu da sizin iletişim becerilerinizi geliştirir. Fakat finansal piyasalarda bu tecrübeyi kazanmak zor” (Katılımcı 7).

“Bir yerde çalışıp gelir elde etmeden finansal piyasalarda işlem yapmanın sürekliliği olmaz. Bir işverenin yanında ne kadar iyi çalışırsan çalış bazen hakkettiğin değeri göremeyebiliyorsun. Ama bir iş yeri sahibi olsan ne kadar iyi çalışırsan o kadar çok piyasada değer görürsün, işini büyütürsün, kârını arttırısın” (Katılımcı 8).

Girişimciliğın toplum için faydasını vurgularken, katılımcılar; fikirlerin üretime dönüştürülerek toplumsal ihtiyaçların karşılandığını ve böylece insanlara hizmet edildiğini söylemişlerdir. Girişimciliğın makro iktisadi hedeflere ulaşmaya yardımcı olduğunu ve bu sayede toplumsal refahın artmasında önemli bir faktör olduğunu vurgulamışlardır.

“Dünyamızda olmayan bir şeyi hayata geçirmek insanların ihtiyacı olan şeyleri onlara sağlayabilmek çok güzel bir şey ve bunun içinde olmayı isterim” (Katılımcı 1).

“Para kazanmak önemli ama sadece bu değil. İnsanlara hizmet etmek istiyorum gerçekten böyle düşünüyorum” (Katılımcı 3).

“Girişimcilik sadece para kazanmak değil, aynı zamanda diğer insanlardan da haberdar olmayı gerektirir. Onların ihtiyaçlarını görebilmek, bunları üretip insanlara hizmet etmek yani topluma karşı hitap etmek de önemli bir şey” (Katılımcı 6).

“Toplum için de devlet için de girişimcilik önemli. Üretim artışı toplumu olumlu yönde etkilediği gibi devletin de vergi gelirlerini arttırır. Böylece devlet daha fazla harcama yapar ki bu da toplumun refahını arttırır. Ayrıca ülkede üretilen bir mal varsa dışarıdan bu mal satın alınmaz. Yani milli hasılaya, işsizliğe önemli faydaları olur” (Katılımcı 9).

4.2.2. Katılımcıların Girişimcilik İsteği

Katılımcılara girişimcilik hakkında düşüncelerini sorduktan sonra finansal piyasaların özelliklerini ve bu piyasalardaki yatırımlarını da göz önünde bulundurarak girişimci olmak isteyip istemediklerini sorduk. Katılımcı 5 ve Katılımcı 10 haricindeki diğer katılımcılarımızın hepsi girişimci olmak istediklerini, bir iş yeri açarak fikirlerini hayata geçirmeyi, üretim yapmayı, istihdam sağlamayı istediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcı 2, hali hazırda girişimcilikle ilgili eğitim aldığını ve bazı projeler üzerinde çalıştığını ifade etmiştir.

“Finansal piyasalarda işlem yapıyorum diye girişimciliği ikinci plana atmış değilim yeterli sermayeyi elde ettikten sonra fikirlerimi hayata geçirmek için işyeri açarım” (Katılımcı 1).

“Finansal piyasalarda işlem yapmak girişimcilik isteği açısından beni olumsuz yönde etkilemiyor. Finansal piyasalarda çok para kazanabilirim ama reel sektördeki elde edeceğim kafayı yormak, yeni buluş bulmak, inovasyon geliştirmek, tecrübe kazanmak gibi kazanımları finansal piyasalarda kazanamam. O yüzden bu iki piyasa birbirinden farklı. finansal piyasalar girişimcilik isteğimi olumsuz etkilemiyor” (Katılımcı 2).

“Piyasalarda işlem yaptıkça girişimci mantığımı da sağlamış oluyorsunuz. Olumlu yönde etkiliyor. Yani elinizdeki parayı nasıl yönetebilirsiniz nasıl çoğaltabilirsiniz bunun bilgisini de öğreniyorsunuz, risk almayı öğreniyorsunuz, beklemeyi öğreniyorsunuz. Bundan dolayı finansal piyasalarda işlem yapmam beni olumlu

yönde etkiledi. Yeterli sermayeyi bulursam bir iş yeri açıp girişimci olmak isterim. Kendi iş yerinin patronu olmak güzel bir şey” (Katılımcı 4).

“Şu anda iş yeri açacak kadar bir sermayeye sahip değilim ama elimde yeterli sermayem olursa mezun olduktan sonra işyeri açmayı düşünüyorum” (Katılımcı 7).

Yukarıdaki bölümde de ifade ettiğimiz gibi katılımcılar, finansal piyasalardaki yatırımları kalıcı bir yatırım olarak görmemekte gerçekte yatırımların reel piyasalarda üretim üzerine kurulu olması gerektiğini düşünmektedirler. Finansal piyasalarda uzmanlaşmanın hızlı olduğunu fakat ne kadar tecrübe sahibi olunursa olunsun finansal piyasalarda kısa süre içinde tüm kazancın sıfırlanma riskinin daha yüksek olduğunu söylemişlerdir. Bundan dolayı girişimci olarak faaliyete başlamanın zor olduğunu ama tecrübe kazandıkça başarının artacağını ve işletmenin büyüyerek kazancın sürekli olacağını ifade etmişlerdir.

“İşletmeyi kurarsın, tabi küçük bir işletme olarak başlarsın. Sonra yavaş yavaş büyütürsün. Çok görüyorum ben şahit oldum bizim orada [memlekette] 2007 yılında faaliyete başlayan ismini vermeyim bir işletme vardı. Adamlar işletmeyi kurdular 10 senede hemen yanında bir yer daha açtılar. Türkiye’de giyim üzerinde yani tekstil üzerinde kurulan firmalar vs. çok gördüm. Firmamı kurarım, sonra yavaş yavaş büyütürüm” (Katılımcı 3).

“Bir fikir bile bir girişimciliğin başlangıcını oluşturur. Dünyamızda olmayan bir şeyi hayata geçirmek insanların ihtiyacı olan gereçleri onlara sağlayabilmek çok güzel bir şey ve bunun için de girişimci olmayı isterim. Çünkü şöyle bir şey de var finansal piyasalarda kazanacağım paralar kesin değil süreklilik yok. Yani kaybedebilirim ama girişimci olsam fikrimi hayata geçirsem çok daha uzun süre para kazanabilirim. Yani kazanç elde etmenin sürekliliği var. Başarılı olmak, fikirlerini hayata geçirmek güzel şeyler” (Katılımcı 1).

“İşe başladığınız zaman kazanç ilk başlarda olmayabilir çünkü elimizdeki her şeyi bütün sermayeyi işletme için, reklam için, duyurmak için harcamanız gerekir. Bunun için ilk başlarda para kazanamayabiliriz” (Katılımcı 4).

Katılımcı 5 ve Katılımcı 10 ise diğer katılımcılardan farklı olarak girişimci olmayı istemediklerini ifade etmişlerdir. Girişimci olmayı istememelerinin sebebi olarak reel piyasalarda başarı elde etmenin zor olması, büyük miktarda sermaye ihtiyacının olması, girişimcilikte çeşitli giderlerin olması, kârın daha uzun vadede ve finansal piyasalara göre daha düşük oranlarda olması gibi sebepleri göstermektedirler. Ayrıca Katılımcı 10 kişisel özelliklerinin de girişimci olmaya pek elverişli olmadığını ifade etmiştir.

“Girişimci olmak istemem. Hemen kar sağlanmıyor uzun zaman alıyor. Piyasayı iyi analiz etmen lazım mevcut firmaların müşterileri var bu müşterileri çekmek çok zor elindeki bütün parayı onun için harcaman gerekiyor” (Katılımcı 5).

“Girişimci olmak bana göre değil. Birisinin yanında çalışıp para kazanmak bana göre daha kolay. Çünkü yapacağın iş belli, alacağın maaş belli. Üstlendiğin sorumluluk iş yeri sahibine göre daha az. Yapacağım tasarrufları değerlendireceğim bir imkân da var. Finansal piyasalar. Tasarrufumun büyüklüğüne göre farklı enstrümanlara yatırım yaparım. O bana yeter” (Katılımcı 10).

5. SONUÇ

İslam dini üretim, tüketim, ticaret gibi faaliyetlerin düzenli olarak sekteye uğratılmadan adil bir şekilde yapılması için ticari hayatın her alanında düzenlemeler getirmiştir. Hz. Peygamber de bizzat kendisi ticari faaliyetlerin içinde bulunmasıyla örnek olmuş ve birçok hadisinde ticareti övmüştür. Bunun için girişimcilik faaliyetleri İslam açısından önemlidir. Günümüzde ekonomik büyüme ve kalkınmaya odaklanmış iktisat politikalarının uygulanması için girişimcilik lokomotif konumundadır. Teknolojinin çok hızlı bir şekilde gelişmesiyle birlikte teknoloji ve ticari faaliyetler arasında da bir entegrasyon sağlanmıştır. Üretimden tüketime kadar her aşamada teknolojinin imkânlarından faydalanılmaktadır. Bundan dolayı teknolojik gelişmelere hızlı bir şekilde uyum sağlayacak gençlerin

girişimcilik faaliyetleri içerisinde yer alması onemlidir. Fakat kureselleşme ve teknolojik gelişmelerle birlikte reel piyasalarda yer almak oldukça zorlaşmış, kar marjları azalmışken finansal piyasalara gençlerin ilgisi daha da artmıştır. Finansal piyasaların kendine has özellikleri içinde gençlerin girişimci olma üzerine düşünceleri önem arz etmektedir. Finansal piyasalarda küçük miktarlarla büyük yatırımlar yapılması, kısa süre içinde sermayenin artırılabilmesi, çeşitli yatırım araçlarıyla işlem yapılabilmesi ve bu işlemler yapılırken teknolojik imknlerden faydalanılması ve işlemlerin hızlı ve ucuz olması genç yatırımcılar üzerinde etkili olmaktadır. Kolay, hızlı ve ucuz bir şekilde para kazanmayı isteyen gençler reel piyasaların zorluklarına katlanmayı istemeyebilmektedir.

Bu çalışmada finansal piyasalarda işlem yapan gençlerin girişimci olmayı isteyip istemediklerini ve bu isteklerinin veya isteksiz olmalarının sebebini öğrenmek için Safranbolu şefik Yılmaz Dizdar MYO'da girişimcilik ve finans dersleri almış ve finansal piyasalarda işlem yapan öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle sorular sorulmuş ve verilen cevaplar nitel veri programı yardımıyla analiz edilmiştir. Yaptığımız görüşmeler sonucunda finansal piyasalarda yapılan işlemlerin riskli olduğu, büyük karların elde edilebileceği fakat kısa süre içinde de bütün sermayenin kaybedilebileceği, finansal piyasalarda uzun vadeli ve düzenli gelirin elde edilemeyeceği bundan dolayı girişimciliğin önemli olduğu ve katılımcıların da genel olarak gerekli sermayeyi tedarik etmeleri durumunda girişimci olmayı istedikleri ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada finansal piyasaların girişimcilik isteğini olumsuz etkilemediği gözlemlenirken aynı zamanda Uygun vd.'nin (2012) belirttiği gibi kişisel özelliklerin de girişimcilik isteği üzerinde etkili olduğu görölmüşür. Fikirlerini hayata geçirme, başarılı olma, öz güven sahibi olma, risk üstlenebilme gibi kişisel özelliklere sahip olan katılımcılar girişimci olmayı istemişlerdir. Ayrıca Fidan vd. (2021); İpçioğlu ve Taşer (2009) ve zer'in (2018) alışmalarında ifade ettikleri gibi eğitimin ve Dilek vd.'nin (2019) ifade ettiği gibi finansal okuryazarlığın girişimcilik isteğini olumlu yönde etkiledi görölmüşür.

Katılımcı 5' in reel sektörün yorucu olması ve iş stresinin yüksek olmasından dolayı girişimci olmayı istememesi iekli' nin (2016) sonuçlarıyla örtüşmekte iken Katılımcı 10' un ifade ettiği gibi alacağı maaşın belli olması ve başkasının yanında çalışmanın iş sahibi olmaktan daha az uğraştırıcı olduğunu düşünmesinden dolayı girişimci olmayı istememesi gelir güvencesinin olmamasının girişimcilik isteğini olumsuz yönde etkilediğini ifade eden Akpınar ve Kkgksel' in (2015) alışmasıyla paralellik göstermektedir.

Bu noktada özelikle devletin genç girişimcileri desteklemesi ve verilen desteklerin çok iyi bir şekilde duyurulması gerekmektedir. Verilen destek programlarındaki prosedürün fazla olması ilgiyi azaltabilmektedir. Günümüzde finansal teknolojinin gelişmesiyle birlikte melek yatırımcıların sayısını artırabilmek ve kitle fonlaması gibi finansman araçlarına ulaşımı kolaylaştırmak, mudrebe ve mşreke gibi ortaklık temelli iş modellerini geliştirmek genç girişimci sayısının da artmasına katkı sağlayacaktır.

Etik Beyan: Bu çalışmada kullanılan görüşme yöntemi için Sakarya Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 06/07/2022 tarihli ve 48/07 nolu toplantısında E-61923333-050.99-149487 sıra sayılı kararı ile izin alınmıştır. Aksi bir durumun tespiti halinde AKAD Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazar (lar) ına aittir.

Yazar Katkı Beyanı: 1. Yazarın katkı oranı % 50, 2. Yazarın katkı oranı ise % 50'dir.

ıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar atışması yoktur.

Ethics Statement: Permission for this study was obtained from the Ethics Committee of Sakarya University with the decision number E-61923333-050.99-149487 at the meeting dated 06/07/2022 and numbered 48/07 of the relevant board. In case of detection of a contrary situation, AKAD Journal has no responsibility and all responsibility belongs to the author (s) of the study.

Author Contributions Statement: 1st author's contribution rate is 50%, 2nd author's contribution rate is 50%.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest among the authors.

KAYNAKÇA

- Akpınar, T., & Küçüköksel, N. Ç. (2015). *Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Algısı ve Girişimciliği Engelleyen Sebepler*.
- Berk, D. (2021, Ocak 8). *Gençler Borsada Neyin Peşinde? - SermayePiyasaları.Net*. <https://www.sermayepiyasaları.net/2021/01/08/gencler-borsada-neyin-pesinde/>
- Boz, M., Buluk, B., Aydınkaya, G., & Arslantaş, Y. (2016). Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki: Çanakkale Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(5), 1-10.
- Bozkurt, Ö., & Yaşar, F. (2018). Girişimci Olma Yolunda Kadın Girişimcileri Anlamak: Kadınlar Ne İster? *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 66, 239-251.
- Coşkun, M., Aydın, N., & Başar, M. (2015). *Finansal Yönetim*. Detay Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2020). *Eğitim Araştırmaları Nicel ve Nitel Araştırmanın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi* (Kolektif, Çev.; 3. bs). Edam.
- Crypto.com. (2021). *Exclusive Reports*. <http://crypto.com/research>
- Çankır, B. (2017). Öz-Yeterlilik ve Değişime Karşı Direncin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 115-124.
- Çiçekli, E. (2016). İş Kurma Hakkında Bilgi Sahibi Olmanın ve İş Stresinin Girişimcilik İsteğine Etkileri. *Journal of Business Research - Turk*, 8(1), 19-19. <https://doi.org/10.20491/isader.2016.132>
- Dawson, C., & Henley, A. (2015). Gender, Risk, and Venture Creation Intentions. *Journal of Small Business Management*, 53(2), 501-515. <https://doi.org/10.1111/jsbm.12080>
- Demir, F. M., Yıldız, A., & Fırat, A. (2020). Kamuda İstihdam İstek ve Baskısının Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin Belirlenmesi: Kalitatif Bir Analiz. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 25-40. <https://doi.org/10.31006/gipad.714302>
- Dilek, S., Keskingöz, H., & Nergiz, E. (2019). *Ekonomi Okuryazarlığının Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi*. <http://acikerisim.gelisim.edu.tr/xmlui/handle/11363/1999>
- Feyzül Furkan. (1989). *Bakara Sûresi 1/275*. <http://feyzulfurkan.com/sureler/bakara-suresi/>
- Fidan, Y., Çetin, S., & Yurdasever, E. (2021). *İşletme Lisans Öğrencilerinde Girişimcilik Düşüncesinin Değişimi 2005 ve 2020 Karşılaştırması*. <http://www.itobiad.com/tr/pub/issue/60435/746379>
- Georgescu, M.-A., & Herman, E. (2020). The Impact of the Family Background on Students' Entrepreneurial Intentions: An Empirical Analysis. *Sustainability*, 12(11), 4775. <https://doi.org/10.3390/su12114775>
- Ghazanfar, S. M. (Ed.). (2016). *Orta Çağ İslam İktisat Düşüncesi Batı İktisatındaki "Büyük Kayıp Halka"nın Telafisi* (M. S. Akgönül, Çev.). Klasik Yayınları.
- Herdjiono, I., Puspa, Y. H., Maulany, G., & Aldy, E. (2017). *The Factors Affecting Entrepreneurship Intention*. <http://dSPACE.vsp.cz/handle/ijek/69>
- İpçioğlu, İ., & Taşer, A. (2009). İşletme Bölümlerinde Verilen Eğitimin Girişimci Adayı Öğrenciler Üzerindeki Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 13-25.
- Kıran, F., Bozkurt, Ö. Ç., & Tunç, H. (2018). Finansal Okuryazarlık ve Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 1(1), 29-51.
- KOSGEB. (2022). *KOSGEB T.C. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı*. KOSGEB. <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekler/3/destekler>
- Macko, A., & Tyszka, T. (2009). Entrepreneurship and Risk Taking. *Applied Psychology*, 58(3), 469-487. <https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2009.00402.x>

- MKK. (2022). *Merkezi Kayıt Platformu | Merkezi Kayıt İstanbul*. <https://www.mkk.com.tr/>
- Mutlu, S. (2014). *KOSGEB'in Uygulamalı Girişimcilik Sertifikası Eğitimi Kurslarına Katılan Kursiyerlerin Girişimcilik Potansiyelleri ve Eğilimleri*. <http://acikerisim.lib.comu.edu.tr:8080/xmlui/handle/COMU/906>
- Özer, A. C. (2018). Girişimcilik Eğitimlerinin Girişimci Olma Eğilimine Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 2(4), 1-26.
- Rahi, S., Zaheer, M., & Ali, H. F. (2021). Impact Of Entrepreneurship Education On Entrepreneurial Intention With Mediating Role Of Desire For Success. *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, 227-233.
- Sarıtaş, A., & Duran, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 147-165. <https://doi.org/10.18506/anemon.285116>
- Sezer, C. (2013). Girişimcilik Kariyerine Yönelim Nedenleri Ve Girişimcilik Dersinin Etkisi Üzerine Bir İçerik Analizi: Ktmü Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(4), 63-86.
- Timuroğlu, M. K., & akır, S. (2014). *Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi ile İlişkisi*. 2, 18.
- Timuroğlu, M. K., & Yılmaz, B. (2019). Stres ve Girişimcilik Niyeti: Bir Uygulama. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15.
- Tirmizi. (Büyü 4). *Sünen-i Tirmizi*. <http://www.islamilimleri.com/Ktphn/Kitablar/05/003/Turkce/Kitab.htm>
- TSPB. (2021). *TSPB Yıllık Rapor* (ss. 1-285). <https://www.tspb.org.tr/wp-content/uploads/2021/06/TurkiyeSermayePiyasasi2020-1.pdf#page=54>
- Uygun, M., Mete, S., & Güner, E. (2012). Genç Girişimci Adayların Girişimcilik Eğilimi Ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 145-156.